

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

ВИСНОВОК

щодо «Концепції реформування місцевого самоврядування
та територіальної організації влади в Україні»

Сорін ІОНИЦЕ

Міжнародний консультант Ради Європи

Центр експертизи багаторівневого врядування

Програма «Посилення доброго демократичного врядування і стійкості в Україні»

м. Буча, Україна
6 грудня 2024 року

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

I. Концепція 2014 року

- Урядовий документ; рамка для політики
- Слугувала керівництвом до дії
- Окреслила проблеми в сфері багаторівневого врядування: потреба у реформі була нагальною, враховуючи недоліки існуючої на той час системи місцевого самоврядування

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

I. Концепція 2014 року, чотири чіткі пріоритети:

- a) «забезпечення доступності та якості публічних послуг»
- b) «досягнення оптимального розподілу повноважень між ОМС та органами виконавчої влади»
- c) «визначення обґрунтованої територіальної основи для діяльності ОМС та органів виконавчої влади»
- d) «створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення виконання ОМС власних і делегованих повноважень»

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

II. Досягнення:

- Територіальна реформа: рівень 1 (1470 громад) та рівень 2 (136 районів)
- Міжмуніципальне та міжнародне співробітництво
- Розподіл повноважень між державою та місцевим самоврядуванням → місцевим владам було передано багато повноважень відповідно до принципу субсидіарності
- Покращення доступності та якості публічних послуг (середня освіта, первинна медична допомога, ЦНАП...)

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

II. Досягнення:

- Фінансова децентралізація:
 - більше фінансових ресурсів
 - прямі бюджетні відносини з державним бюджетом (ПДФО, податок на землю та майно ...)
 - громади отримали з державної у комунальну власність землі сільськогосподарського призначення

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

III. Невирішені питання, виклики:

- Виконавчі органи обласних і районних рад не були створені; роль субрегіонального рівня врядування (районів) залишається нечіткою
- Фінансова автономія місцевих влад все ще залишається обмеженою
- Погіршення стану інфраструктури, неповна правова база для управління земельними ресурсами, демографічні виклики ... непослідовність у галузевих реформах

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

III. Невирішені питання, виклики – повномасштабна російська агресія після 2022 року:

- Окупація, внутрішня / зовнішня міграція населення
- Запровадження воєнного стану → військові адміністрації → різні моделі врядування
- Підрив прогресу фінансової децентралізації
- Взаємовідносини між місцевими владами та державними адміністраціями залишаються недостатньо визначеними на всіх рівнях; нагляд за законністю

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

III. Позитивний бік - процес вступу до ЄС:

- Звіти по країнах-кандидатах та узгодження з *acquis communautaire* / відкриття ринку ЄС
- Технічна допомога та фінансова підтримка в майбутньому (Регуляція про інструмент Ukraine Facility від 2023 року) з цільовою підтримкою місцевих та регіональних влад

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

IV. Рекомендації:

- Зберегти структуру та фокус, дати відповідь на невирішені питання та нові виклики
- Чітко визначити ролі та повноваження на рівні районів і областей
- Покращити правову базу для МС (виконавчі органи обласних та районних рад)
- Оновити систему нагляду за законністю діяльності місцевих влад, а саме створити єдиний механізм нагляду

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

IV. Рекомендації :

- Підготувати зміни до Конституції
- Зміцнити механізми міжмуніципального та міжнародного співробітництва
- Приділити особливу увагу питанню врядування у великих метрополійних зонах
- Зміцнити фінансову автономію та стабільність місцевих влад
- Чітко узгодити оновлену Концепцію з процесом вступу до ЄС, відображаючи суттєво змінений контекст порівняно з 10 роками тому

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

IV. Рекомендації:

- Вирішити кадрові та кваліфікаційні виклики
- Планувати поступовий, але передбачуваний перехід від військового до цивільного врядування (згідно закріплених в законі чітких критеріїв та механізмів ухвалення рішень)
- Визначити графік реформи
- Модернізувати деяку політико-адміністративну термінологію та використовувати гендерно чутливу мову

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

ДЯКУЮ!

Сорін ІОНИЦЕ

Центр експертизи багаторівневого врядування
Програма «Посилення доброго демократичного врядування
і стійкості в Україні»

<https://www.coe.int/en/web/kyiv/strengthening-good-democratic-governance-and-resilience-in-ukraine>

www.facebook.com/slgcoe